

Leto III.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

NA MEJAH

Štev. 16.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom**LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO**

Jesenice, 15. avgusta 1938

Na svoji zemlji svoj gospod!

Obmejni listi, kot je ta-le naš, se v svojem bistvu razlikujejo od listov, ki izhajajo v notranjosti države. Njegova naloga in cilj je pred vsem enaka nalogi in cilju obmejnih vojaških čet: varovati državne oziroma narodove meje in obmejno ozemlje. To svojo nalogo more obmejni list vršiti na dvojni način: na eni strani z narodnostno vzgojo obmejnega ljudstva, na drugi strani pa z opozarjanjem notranjosti, predvsem središča naroda oziroma države, na nevarnosti, ki obmejnemu ozemlju prete od katere koli si bodi strani.

Zavedajoč se te svoje izjemne naloge mora obmejni list v narodnostnem pogledu brezpogojno stati na veliko bolj izključujočem stališču kot listi v notranjosti. Narodna zavest bravcev, ki jim je namenjen, mora biti in ostati izredno čuteča in prekaljena — saj so oni neposredni stražarji obmejnega ozemlja — da brž dozna in občuti vsako nevarnost, ki narodu preti skrito ali očito. Zato pa mora javnost gledati na pisanje obmejnega lista s povsem drugačnimi očali, kot na pisanje ostalih listov, njegovo vsakokratno vsebino meriti z drugim vatlom in kopitom. Le tako bo obmejni list mogel izpolnjevati svojo v prvih vrsticah omenjeno dvojno nalogo, ker sicer nima in ne more imeti pravice obstanka.

Ta-le uvod se nam je videl potreben zaradi tistih nergačev, ki bodo, beroč naslov, zagodrnjali: »Čemu zopet stara hejslovenska lajna ob dvajsetletnici obstanka narodne države?« Vse te in take bi poleg tega radi popeljali za nekaj dni v kraje in med ljudi, ki jim je ta-le list namenjen, pa bi jim odprli oči in ušesa. Če bi vestno poslušali in dobro gledali, ni šment, da ne bi skočili pokonci in iz polnih src zapeli: »Hej Slovenci!« Toda sama pesem ne pomaga; razlegne se še kratek odmev, potem pa spet tišina. Potrebno je nam obmejnim Slovencem drugo, česar je domovinska slovenska pesem samo posledica: slovenski narodni ponos!

Naš slovenski ponos mora biti trojen: ponos na slovensko zemljo, ponos na slovensko gospodarstvo in ponos na slovensko čast!

Naša slovenska zemlja je tako nebeško lepa, njena lepota je bila že toliko opevana in hvaljena, da bi bila vsaka nova hvalnica odveč. Zato bodimo ponosni nanjo, držimo se je krčevito, ne dajajmo je nikomur, ne prodajmo je niti pedi v tuje roke! Če jo tujec kupuje, je gotovo ne kupuje zaradi lepote, ampak zaradi dobička, ki naj mu ga njena lepota prinaša. Ta dobiček iz lepote slovenske zemlje moramo znati sami pridobiti iz nje, čemu bi se tujec bogatil z njim? Dokler imamo zemljo sami, smo sami gospodarji na njej. Če gospodari tujec nad zemljo, bomo ali postali brez zemlje hlapci njegov, ali pa potepuhi po svetu. Malo je naše zemlje slovenske, zato to malo držimo z vsemi močmi!

Naša slovenska govorica je pesem, v naših

ustih kakor bel kruh. Zakaj jo menjati s prozo tujščine, zakaj jo spreminjati v ovsen kruh, pa čeprav je bratovski? Ovsene bodice ostanejo kljub temu in se zadirajo v mehko nebo. Prav in dobro, da smo uslužni, da imamo talente za tuje jezike. Uslužnost pokažimo nasproti tujcem, ki našega jezika ne znajo in prihajajo k nam, da se v naši zemlji odpočijejo in naužijejo njenih lepôt. Tistim pa, ki žive med nami stalno, ki trgajo zaklade iz naše zemlje in bogate od krvavih žuljev naših rok, nobene uslužnosti v tem pogledu! Bodimo ponosni proti njim: če od nas bogate, naj vsaj z nami po naše govoré! Našo nagarjenost za tuje jezike porabimo izven Slovenije. Tam moramo govoriti jezik onega, ki nam daje kruha in zaslužka, ker je tako edino pravilno in pravično. Kdor pa naš kruh je in od nas služi, naj se potruži slovensko govoriti. Če mu naš jezik ni všeč, naj gre, od koder je prišel, žal nam ne bo za njim. Vsak ima od Boga dano pravico, tudi mi Slovenci, da na svoji zemlji govorimo svoj jezik, a z nami naš jezik vsakdo, ki živi med nami in od nas. Doma govori najprej slovensko, saj imaš še vedno čas govoriti jezik tujca, če vidiš, da ne razume slovensko. Ni bolj smešnega kot na primer, če greš na sprehod v kakem lepem gorenjskem kraju in srečaš bohinjskega kmeta, ki ti z voza ponuja na prodaj sir v spakedrani srbohrvaščini. Če ga vprašaš, zakaj tako, zakaj vendar ne ponuja slovensko, ti odgovori: »Sem mislil, da ste Hrvat.« In če ga opomniš, da Hrvat prav lepo slovensko razume, če pa ne, je še vedno čas, da mu ponudi hrvaško, zmaje z rameni, se na tihem priduši in požene dalje. Na tak način se smešimo pred tujci, izgubljammo vrednost v njihovih očeh in izgubljammo tudi svoj ponos.

Slovenci imamo prelepo besedo: vdinjati se, kar pomeni: stopiti v službo za hlapca, dekle ali dninarja, tedaj najnižje vrste službo in najslabšo plačo. Že davno je naš narod dejal svojim, ki so bili tujcu na uslugo proti plačilu, da so se vdinjali, pa čeprav je bilo plačilo veliko. Narod nikoli ne zgreši, tudi v tem primeru ni. Hlapec je tisti v narodovih očeh, ki služi tujcu v njegove posebne namene. Za bore službico, za povišano plačo, za boljše stanovanje, da, za lepo besedo se naši ljudje vdinjajo tujcu, ki na naši zemlji bogati, pomagajo mu na vse strani, ob vsaki priliki, pa čeprav narod in zemlja škodo trpita, ki je nikdo ne more več povrniti. Ne samo posamezniki; kar je najbolj žalostno, cele skupine, organizacije, stranke delajo tako za nekaj glasov pri volitvah, za boljše položaje funkcionarjev itd. Da naša slovenska čast trpi pri tem, da nas tujec zasmehuje in se nam smeje v pest, to nas ne moti, nas ne boli! Pozabili smo na svoj ponos, na ponos slovenske časti! Ta poslednji naš greh je naš največji greh! Zgledov je preveč in kazni premalo. Tu nas najbolj bije kapital, ki je samo navidezno naš. In da je tako, smo krivi mi

Z Jesenic

Otroci so se vrnil. V torek, dne 9. avgusta zvečer so se vrnil z letovanja na morju jeseniški otroci. To počitniško letovanje naših otrok je oskrbela jeseniška občina pod vodstvom socialnega odseka občinskega odbora. Otroci so se na letovanju prav dobro počutili, si okrepili zdravje in nekateri so se navadili celo plavati. V torek zvečer je bilo zato svidenje med otroci in starši po tritedenski odsotnosti toliko vselejše in prijetnejše. Občini izrekamo za njeno socialno delo priznanje in zahvalo.

Cirkus na Jesenicah. Meseca avgusta je razprostrl svoje šotore na prostoru pred ljudsko šolo na Jesenicah cirkus Medrano. Posebno pozornost je vzbudil z akrobatskimi vajami.

Vlaki iz Nemčije, zlasti vlaki z mednarodno zvezo, so meseca avgusta bili običajno prenapolnjeni s turisti, ki prihajajo deloma na Bled in tudi v druga naša letovišča, največ pa k našemu morju. Vsak večerni brzovlak iz Nemčije ima zato navadno veliko zamudo (tudi do dve uri).

Naše letovišče Sv. Križ nad Jesenicami je še vedno prenapolnjeno z letoviščarji. Priglašenec je bilo toliko, da bi lahko napolnili še enkrat toliko stanovanj. Popravilo ceste k Svetemu Križu lepo napreduje. Najslabši ovinki so zravnanj in razširjeni. V sredo 10. avgusta je zapustil letovišče zagrebški nadškof dr. Stepinac.

I. delavsko konsumno društvo na Jesenicah bo priredilo za svojo štiri-desetletnico proslavo v

nedeljo 28. avgusta v lastnih prostorih v Delavski ulici 10. Ob tej priliki priredi jeseniška Vincencijeva konferenca srečolov za jeseniške reveže. Več bomo o tej proslavi poročali v prihodnji številki.

Strela ubila živino. Ob neurju v četrtek dne 4. avgusta je strela ubila dve kravi pri Sv. Križu nad Jesenicami.

Intervencija ZZD pri KID. Podružnica ZZD na Jesenicah je napravila pri vodstvu Kranjske industrijske družbe intervencijo, da KID ustreže upravičenim željam članstva ZZD. Dobilj so odgovor, da se bo želji delavstva skušalo resno ustreči. Želimo, da bi se ta obljuba v najkrajšem času in resnično izvedla.

Obrtniško razstavo je priredilo združenje krojačev in krojačic na Jesenicah v dnevih od 7. do 10. avgusta v prostorih Ljudske šole na Jesenicah. Odrpta je bila v nedeljo ob 9 dopoldne. Razstavljeni so bili izdelki krojačev in krojačic, vajencev in vajenk ter obrtne šole. Jeseničani so si razstavo polnoštevilno ogledali in bili z njo jako zadovoljni. Prirediteljem čestitamo!

Strožjo kontrolo nad jeseniškimi vino- in pivotoči bi bilo priporočati. Zlasti v teh poletnih mesecih bi bilo dobro, da bi se prepovedalo točiti oziroma prodajati že enkrat prodano in ne izpito pivo, ki se ga marsikomu škoda zdi vreči proč, ko se pa lahko z ostanki in »odrezki« pen napolni steklenice na patentni zapirac ter na novo prodaja kot original. Proti takim »kupčijam« odločno protestiramo. Za pošten denar — pošteno pivo!

V Gorico in Trst! Dne 27. in 28. avgusta priredi ZZD izlet v Gorico (na Sv. Goro), na soška bojišča, vojaška pokopališča in v Trst. Pot iz Ljubljane (z avtobusom) in nazaj v Ljubljano, potni list in preaočišče (na Sv. Gori) stane 115 din. Odhod v soboto popoldne iz Ljubljane. Vrnemo se v Ljubljano v

sami. Zato si samo mi sami moremo pomagati. In pomoč je: ponos na slovensko čast!

Toda Slovenci smo majhni po številu, pa moramo biti močni v slovenskem ponosu, sicer bo boj za nas. Posebno danes, ko vidimo, kako se gospodarska struktura Slovenije menja počasi in komaj slišno, zato pa gotovo iz kmetijsko industrijske smeri v kmetijsko turistično, kar je mimogrede rečeno menda tudi najbolje za njo, moramo biti budno na straži pred vsakim tujim

Iz programa jeseniške občine

Seja.

Seja občinskega odbora se je dne 4. t. m. vršila v novo opremljeni občinski posvetovalnici. Sedanja občinska uprava si je nadelala med mnogimi drugimi tudi to nalogo, da uredi v poslopju tukajšnje carinarice, v prostoru, ki je prepuščen občini v uporabo, občinsko posvetovalnico, ki je primerna za občino Jesenice. Notranjost je opremljena praktično in vseskozi okusno, kar kaže, da je bila celotna ureditev dobro in večkrat premišljena. S tem je občinska uprava rešila tudi vprašanje prostora, kjer se bodo mogli vršiti sestanki in zborovanja številnih društev, saj so prav Jesenice pogrešale primerne dvorane, ki naj bi služila takim namenom. Tako se ne bodo v občinski posvetovalnici reševale le zadeve občine, pač pa bo dvorana služila tudi drugim splošnim namenom in bo nekaka reprezentančna dvorana Jesenic.

Najvažnejša točka dnevnega reda je bilo vprašanje jamstva, ki naj bi ga prevzela občina za posojilo stavbne zadruga »Družina in dom«. Ta stavbna zadruga namerava najeti posojilo do 2 milijonov dinarjev, katero posojilo bo razdeljevala svojim članom za gradnjo stanovanjskih hišic. Vprašanje je važno zaradi tega, ker občina sama nima sredstev, da bi reševala stanovanjsko krizo samostojno, pač pa je z jamstvom, ki ga je prevzela, soudeležena pri rešitvi tega vprašanja. Občinski odbor je z razumevanjem upošteval prošnjo stavbne zadruga in sklenil, da pod stavljenimi pogoji občina jamstvo prevzame, ker po sedanjem stanju ni nikakih ovir, da bi se mogla prošnja utemeljeno odkloniti. Za nadzorstvo pri razdeljevanju posojil s strani zadruga njenim članom je občinski odbor določil, naj bi stalno sodeloval en član občinske uprave, ki pa ne sme biti obenem člen zadruga. Ta člen bo sodeloval tudi pri izdelavi pravilnika, po katerem se bodo posojila dovoljevala.

vplivom, pred vsako še toliko obetajočo vabo, čeprav nas mami trenutna materialna korist. Zapravljamo si dobro: nikdo nas ne ljubi tako, da bi nam iz gole nesebičnosti ljubezni dajal, pa ničesar zato ne vzel. Bodimo prepričani, da so samo drobtinice ono, kar nam dajejo, in da nam bodo zato jemali kruh in zemljo! Kruh in zemlja pa sta naša, slovenska. Ostanimo zato gospodarji na njej, na svoji zemlji svoj gospod!

Na prošnjo občine Koroška Bela je občinski odbor sklenil, da se odstopi v smislu določil vodovodnega pravilnika voda nekaterim občanom prosilke, katerih potrebam utemeljeno sama ne more zadostiti.

Za postavitev spomenika pok. Mihi Čopu je občinski odbor sklenil, da na pokopališču odstopi odboru za postavitev spomenika prostor števil. 58., s čimer bo odbor dobil toliko prostora, da bo mogel zadevo urediti po svojem okusu.

Naslednje točke dnevnega reda so bila urejanja internih tekočih zadev.

Seja se je vršila mirno, kar kaže splošno umirjenost in voljo do resnega dela.

Dela za občinsko zavetišče.

Te dni bo izšel v »Službenih novinah« razpis za prvo skupino del za občinsko zavetišče. Točna pojasnila so interesantom na razpolago na občini. Pripravljalna dela (vodovod, cesta) se bodo v kratkem začela in kaže, da bo zavetišče po danih razmerah do zime pod streho ter se bodo mogla notranja dela pozimi nadaljevati.

Počitniška kolonija.

Že drugo leto je sedanji občinski odbor omogočil najsiromašnejši in zdravja potrebni jeseniški mladini počitniški oddih, to leto v počitniški koloniji ob morju. V torek zvečer so se otroci vrnili, prerajeni in čvrsti, prevetreni z mehkim obmorskim zrakom in ožgani od sonca. Hitro so minili ti dnevi sreče in sonca, toda tem otrokom zaradi tega smeh ni zamrl, saj se je zdelo, da so pozabili na vse, ko so se spet srečali s svojimi mamicami na postaji.

Jeseniškemu občinskemu odboru iskrena hvala v imenu otrok in njihovih staršev. Takšno delo v socialni skrbi za potrebnega in betežnega je pač najlepše spričevalo poklicanih.

Katoliška akcija

(Konec)

Ko smo v zadnji številki navedli definicijo Katoliške akcije, si pa danes to definicijo nekoliko razčlenimo, da nam bo tako vsaka podrobnost lahko umljiva in zapomnljiva.

Osnova Katoliške akcije je — kakor se vidi iz definicije — apostolat. Katoliška akcija, ki vrši isto nalogo kot Cerkev sama, je torej prav tako kakor Cerkev, to je duhovna, nadnaravna. Ker je torej po bistvu duhovna, ne more biti ne vzgojna, ne gospodarska in tudi ne politična. Kakor Cerkev ne more biti politična, tako tudi Katoliška akcija ne, ki je prav tako kot Cerkev politiki nasprotna. Seveda pa s tem ni rečeno, da bi se člani Katoliške akcije kot državljani ne mogli politično udejstvovati! Katoliška akcija je dalje univerzalna, ker je apostolat univerzalen in se ne more omejiti samo na posamezna vprašanja. Prav tukaj je že tudi razlika med Katoliško akcijo in verskimi organizacijami, ki so partikularistične. Apostolat je tudi aktiven in zato je KA osvojevalna, ki osvaja svet za Kristusa.

Katoliška akcija je delovanje laikov. Ti ne smejo biti pasivni, ampak se morajo udeleževati apostolata aktivno. Prav to svojstvo Katoliške akcije marsikoga bode v oči, češ kaj se bom jaz za druge brigal, da le jaz prav živim. Laiki sodelujejo v Katoliški akciji pod lastnim vodstvom, ker je Katoliška akcija v bistvu laiška. Katoliška akcija torej ni samo delovanje z laiki, ampak soudeležba laikov.

Katoliška akcija je organizacija. Prav v tem se tudi razlikuje od pojma »apostolsko delo«, ki je širši pomen kot Katoliška akcija. Marsikdo si misli, ja, saj jaz sam tudi delujem apostolsko, sem tudi aktiven, potem je to tudi Katoliška akcija. Ne! Neorganizirano delo ni Katoliška akcija. Posameznikovo delo ni Katoliška akcija. Katoliška akcija mora biti. **Katoliška akcija mora biti in je organizacija.**

Organizacije Katoliške akcije so pa tudi od Cerkve ustanovljene! In sicer ustanovljene na poseben način in so uradne, oficijelne organiza-

cije Cerkev. Kajti Cerkev jim določa smernice in tudi način, kako naj bodo zgrajene. Cerkev še ni določila popolnoma enotnega tipa organizacije Katoliške akcije, ker je to danes nemogoče, vendar pa morajo biti tako zgrajene, da upoštevajo okolje in da so po spolih diferencirane. Ker so okolja popolnoma različna v posameznih državah, narodih itd., zato papež tudi ni mogel ukazati popolnoma enotne organizacije in jih tudi povsod tako gradili, da bi upoštevali vse elemente. Tako smo nekoliko obravnavali prvine Katoliške akcije in spet nastane vprašanje, ali je Katoliška akcija koristna, potrebna in ukazana?

O koristnosti Katoliške akcije ne bomo izgubljali besed, saj smo že v uvodu o tem pisali, sicer pa mora biti vsakemu pravemu katoličanu samo po sebi zadosti umljivo.

Ali je potrebna? Prav gotovo! Če je koristna, potem je tudi potrebna, saj papež neprestano o tem govori!

Ali je ukazana? To je vprašanje, ki ga nasprotniki Katoliške akcije neprestano vlačijo na dan, češ saj je papež ni ukazal *ex cathedra*! Na tako plehko trditev ni vredno ugovarjati, kajti

vsak, ki ve, kaj pomeni »*ex cathedra*«, tudi ve, da »*ex cathedra*« papež sploh ukazati ne more, ampak razglasi le verske dogme, ki smo jih pod smrtnim grehom dolžni verovati.

Katoliška akcija je ukazana! To se vidi iz vseh papeževih izjav. Seveda pa o kakih vojaških tu ne moremo govoriti, kajti papež v vseh svojih enciklikah govori le v želelnem naklonu, kot priporočamo, želimo itd., kajti vsi verniki bomo pač že zaradi njegove avtoritete radi izpolnili njegove želje. Katoliška akcija je ukazana škofom, pa tudi vernikom. Ker ukaz zadeva kolektiv, zato ne sme nihče, če že ne vstopi v Katoliško akcijo, delati proti njej.

Za konec naj še omenimo nekoliko besed svetega očeta iz govora, ki ga je govoril gojencem kongregacije za propagando vere. Med drugim je sv. oče dejal: »Katoliška akcija ni nekaj, kar bi moglo živeti samo po sebi in imeti svoj lastni nauk, marveč je Katoliška akcija Cerkev, ker živi po Cerkvi in ker je ona življenje po cerkvenih naukih. Kdor napada Katoliško akcijo, kakor da bi bila nekaj različnega od Cerkve, se moti in greši, ker s tem napada Cerkev. Kdor žali Katoliško akcijo, žali papeža.«

Godina Jože:

V znamenju zelene kravate

(Nadaljevanje)

1. Kako so nastale zelene kravate.

Tako zelo smo bili zatopljeni v razgovor, v kresove, prireditve, zelene kravate, da se nismo nič veliko menili za odkakovanje avta na slabji cesti skozi gozdove. Ko smo se v Pečah ustavili in dali navodila za proslavo, smo že tudi povedali, da bomo kot znak častilcev dr. Korošca nosili vsi zelene kravate. Tudi v Moravčah smo dali enaka navodila. Krajevni voditelji so bili povsod navdušeni za nameravane proslave in so zlasti odobravalni znak zeleno kravato.

Vrnili smo se že dopoldne. Senica mi je kmalu telefoniral, da je za kravate izbral primerno zeleno barvo. Bila je menda to številka barve 21. Ker pa v skladišču niso imeli niti dva ducata kravat s točno to barvo, je takoj naročil pri svojem grosistu v Ljubljani vse kravate te vrste.

Mnda se noben znak ne bi tako hitro udomačil kakor ta kravata. Že drugi dan smo jih opazili na cesti pri ljudeh, ki so zvedeli za sklep iz kanderških gozdov.

2. Širša seja v Društvenem domu v Grobljah.

Ziveli smo v času, ko politična oblast ni dovolila nobenega sestanka, če ni bil v službi takratnega režima. Vedeli smo, da ne dobimo dovoljenja niti za pripravljani sestank za dr. Koroščeve proslave, čeprav so bile proslave politični oblasti prijavljene. Na vsak način smo hoteli po navodilu dr. Marka Natlačena, ki je bil menda predsednik pripravljalnega odbora proslave v Ljubljani, ostati v mejah zakonov. Stvorili smo zato pripravljalni odbor za našo proslavo, sporočili to oblasti in sklical sejo odbora za četrtek 5. maja (vnebohod) v Društvenem domu v Grobljah. V ta pripravljalni odbor smo privzeli zastopnike vseh slojev okoliških naselbin. Tako je prišlo na tako imenovano širšo pripravljalnega odbora ob treh popoldne tega dne v Društveni dom v Grobljah okoli 200 oseb — bivših prištev SLS, kakor je rekla ovadba. Res ne vem, koliko jih je bilo. Prišli so peš, z vozovi, s kolesi, z avtomobili ter napolnili veliko dvorano Društvenega doma. Vsem so žareli obrazi navdušenja, vsi so bili razigrane volje, vsi vmeti za predstoječe proslave.

Na marsikaj, kar se je govorilo na tej seji, bi danes že pozabili, ko ne bi čuječa politična oblast zabeležila nekaterih zanimivosti. Ovadbe o tej seji bi bile še kar sprejemljive. Je marsikaj res, kar poročajo, njih hiba je le, da so enostranske, da ne povedo vsega. Ko je bila dvorana polna, je predsednik pripravljalnega odbora g. Ivan Vrečar, mizarški mojster v Domžalah (eden prvih zaupnikov dr. Korošca v Domžalah — pravi ovadba) otvoril sejo in z navdušenimi besedami pozdravil navzoče ter povabil k sodelovanju pri pripravah proslave, v Domžalah, ki mora biti kar največja, da se bo o njej govorilo po vsej državi. Za njim je govoril g. dr. Dominik Žvokelj, odvetnik iz Kamnika. V svojem govoru je orisal nemuljive zasluge velikega voditelja Slovencev ter prav tako povabil ves okraj k proslavi v Domžalah. K besedi se je oglasil tudi gosp. Janko Sušnik, župnik iz Mengša. Ovadba mu zamerja posebno to, da je v svo-

jem govoru, v katerem ja vabil okolično tudi k proslavi v Mengšu, ki se bo vršila na binkoštni ponedeljek, to je dan po domžalski proslavi, obžaloval, da je prav v Mengšu tisti orožnik, ki je hotel položiti roko na dr. Korošca in ga aretirati ob priliki nameravanega shoda na Homecu ob Živkovičevih volitvah leta 1951. Dr. Žvokelj je po teh navedbah menda tudi dejal, da je sedaj prišel čas, ko lahko vsak javno pokaže, kake barve je. V uradnem poročilu je k temu dodejano, da se zadnje čase res opaža, da so pričeli vsi izraziti nasprotniki režima nositi zelene kravate. Da pa g. dr. Žvokelj ni mislil s tem, da je govoril o barvah, na kravate, je razvidno iz tega, ker je o zelenih kravatah zvedel šele na tem sestanku. Zanimivo je to, da je takratna politična oblast zasledila skoraj vse namere in priprave, ki so bile naperjene morda proti režimu, o postanku in pomenu zelenih kravat pa ni mogla priti na sled. Mojim izpovedim pred preiskovalnim sodnikom g. dr. Gradnikom v Belgradu namreč ni hotela verjeti, čeprav sem jim natočil tudi glede kravat popolnoma čisto vino.

Poleg enostranskih ovadb je ohranilo državno sodišče v Belgradu še drug, neprimerno bolj verodostojen dokument o tej seji — to je moja beležnica, ki mi je bila ob aretaciji zaplenjena. To beležnico mi je pozneje državno sodišče preko sodišča v Kamniku skupaj z drugimi predmeti vrnilo. V tej beležnici imam pod datumom 5. V. 1952 na treh straneh pod tremi naslovi v kratkih besedah označeno vsebino mojega govora na seji. Ti naslovi so:

1. Ljubljana 8. 5. (proslava dr. Korošca v Unionu).
2. Proslava 11. V. zvečer (kresovi na predvečer rojstnega dne dr. Korošca).
3. Proslava v Domžalah 15. V. (bink. nedelja).

Pod vsakim teh naslovov sem si kratko zabeležil, na kaj naj v govoru opozorim. Pod naslovom proslava 11. V. imam naslednje opazke: Kresovi na vidnih mestih in veliko (vidno za Ljubljano in večje kraje). Dež naj ne moti! Ne se ozirati na morebitna strašnja! Odločnost! itd. To opazko, ki smo jo tu krepko natisnili, je državni tožilec podčrtal s tremi rdečimi črtami. V teh besedah je našel enega izmed močnih dokazov, da smo pripravljali upor in je to tudi navedel v svoji obširni obtožnici v znanem šenčurskem procesu. Kdor pa prebere to mojo beležnico, vidi, da je ta stavek misljen bil za primer, če bi maloštevilni privrženci režima hoteli naše ljudi strašiti. V tej beležnici imam zato tudi opazko: prijava vložena. To se pravi, da so vse naše priprave in vse naše proslave bile na zakoniti podlagi. Za domžalsko proslavo imam opazko, da nam maše za dr. Korošca ni mogoče prepovedati in da bo zato proslava (maša) v vsakem primeru. Tudi to je sprejel državni tožilec v obtožnici.

Pri razgovoru na seji je prišel na vrsto tudi naš znak — zelene kravate. Vse delegate smo opozorili nanje, naj si jih nabavijo. Trgovec g. Josip Senica je prinesel nekaj kravat s seboj in jih takoj vse prodal. Zaradi navzočnosti na tej seji se je moral mnogo zagovarjati tudi gospod akademik France Lazar. Njemu je ovadba očitala, kakor da bi navzoče samo on opozoril na zelene kravate in jih pozval, da jih nosijo

nedeljo zvečer. Priglasiti se je do 19. avgusta v pisarni ZZD na Jesenicah v Krekovem domu. Vsak priglasenec naj odda pri priglasitvi 2 fotografiji v velikosti vsaj 4×6 cm ter sporoči ime in priimek, očetovo ime, kraj in datum rojstva, poklic, stalno bivališče. Z Jesenic v Ljubljano in iz Ljubljane na Jesenice potujemo z vlakom. To vožnjo plača vsak sam. — Na izlet so vabljeni člani ZZD in tudi drugi naši prijatelji! Iz Celja je že priglasencev za 1 avtobus.

† Filip Lazar. Dne 28. julija je po daljši boleznimi umrl miz. mojster g. Filip Lazar. Pokojnik je bil eden najuglednejših jeseniških meščanov. To je pričal tudi njegov pogreb v soboto 31. julija. Izredno velik spreved Jeseničanov, zlasti obrtnikov, ga je spremljal k večnemu počitku. V sprevedu so korakali tudi uniformirani gasilci. Ob grobu se je poslovil od priljubljenega pokojnika g. Markež Jože, ki je poudarjal njegove zasluge za obrtniški stan na Jesenicah in njegovo znano dobrotljivost in pravičnost. Naj počiva v miru! Sorodnikom naše iskreno sožalje!

A. S. K. Gorenjec na Jesenicah išče oskrbnico za svoj smučarski dom na Črnem vrhu nad Jesenicami. Pogoji po dogovoru. Pismene ponudbe je poslati na: A. S. K. Gorenjec, Jesenice, Krekov dom.

A. S. K. Gorenjec je konec julija priredil na Orlovskem lahkoatletski miting, ki je prav dobro uspel. Na startu so bili sami znani jeseniški lahkoatletci, kakor Natlačén, Praček, Žvan, Žnidar, Malej, Bručan, Novak itd. Po rezultatih sodeč, so od lanskega leta krepko napredovali in želeli je, da bi se taki mitingi vršili pogosteje, kar bi nivo naših lahkoatletov brez dvoma močno okrepilo.

Parcela po 5 din m² so na prodaj med Mojstrano in Gozdom. Lega lepa in sončna med železnico in državno cesto, teren popolnoma raven. Odkup celotnega zemljišča v izmeri 28.000 m² pa je nižji za 50 par pri kvadr. metru. Ponudbe poslati na upravo lista, Jesenice, Krekov dom.

Dijaški vestnik

Pravila za društvo v smislu dogovora na jeseniškem slovenskem tednu so vložena. Ker ni verjetno, da bi bila pravila pred pričetkom šolskega leta potrjena, računamo z ustanovnim občnim zborom o božičnih počitnicah. Društvo bo nosilo ime »Razore«.

Prosvetni večer z narodno obrambno vsebino pripravljajo jeseniški dijaki za 31. avgust zvečer ob pol 9. Na sporedu so recitacijske in glasbene točke, dramatičen prizor in govor. Ker bo večer zanimiv in svojevrsten, priporočajte obisk in agitirajte! Vstopnine ne bo, pač pa se bodo pobirali prostovoljni prispevki v korist revnim dijakom.

Pozivamo slovenske dijake v triglavškem kotu, da po zgledu tovarišev Jeseničanov privedejo v svojih krajih podobne prireditve. Posebno priporočamo narodno obrambne programe in sestanke ter poučne izlete z razvedrilom. — Delajte in organizirajte se!

kot znak vseh protirežimcev. Zato so hoteli napraviti njega odgovornega za zelene kravate vobče. Seveda mu v teku preiskave tega niso mogli dokazati, toda v preiskovalnem zaporu je dosti dolgo moral sedeti.

Cerkveni vestnik

Rojeni: 27. julija Ivan Aver, sin Jere, Pod Mirco št. 10; 25. julija Veronika Ober, hči Frančiška, železničarja iz Hrušice; 19. julija Erih Frančišek Einhauser, sin tovarniškega delavca, Pod Mirco; 31. julija Alfonz Kališnik, sin vrtnarja Tomaža, Gosposvetska cesta.

Poroke: 7. avgusta sta se poročila Balon Andrej, trgovec na Kralja Petra cesti, in Konec Jožefa, hči gostilničarja na Gosposvetski cesti; 14. avgusta sta se poročila Kastelic Ludovik, železničar iz Ljubljane, in Štrifot Viktorija, hči tovarniškega delavca iz Hrušice.

Umrli: 28. julija Lazar Filip, miz. mojster, Savsko nabrežje, rojen 28. aprila 1876; 30. julija Slivnik Marija, žena tovarniškega delavca iz Hrušice, stara 29 let.

Molitvena pomoč Katoliški akciji je bila v četrtek pred prvim petkom v avgustu. K pobožnosti se je zbralo še več vernikov kakor pred enim mesecem, ko smo s to pobožnostjo pričeli. Opaziti je, da so verniki pokazali za delo v Katoliški akciji veliko zanimanje. Prihodnji sestanek Molitvene pomoči bo spet na predvečer prvega petka v septembru. Vabljeni so vsi dosedanji udeleženci in tudi še novi.

Romanje na grob sv. Heme. V dnevih 20. in 21. avg. (sobota in nedelja) priredijo Slovenci veliko romanje na grob sv. Heme v Krki na Koroškem. Romanja se udeleži tudi prevzvišeni škof g. dr. Gregorij Rožman. Sv. oče Pij XI. je namreč s posebno odločbo potrdil večstoletno češčenje blažene Heme in ji s tem dal naslov svetnice. Slovenci so vsa stoletja sem sveto Hemo vneto častili, saj je bila rojena na slovenski zemlji in je imela na naših tleh svoja posestva. Jeseničani častimo sv. Hemo še toliko bolj, ker je imela plavže tudi pri nas (na Plavžu). Zanimanje za to romanje je zato v naši župniji kar veliko in se jih je že mnogo priglasilo. Odpotujemo z vlakom v soboto 20. avgusta dopoldne. V Celovcu bo kosilo, nato vožnja s parniki po Vrbskem jezeru k Mariji na Otoku, kjer bodo večernice. V Krko dospemo še isti večer. Tu najprej večerja, zatem pridiga, lurska procesija in spovedovanje. Prenočišče bo v samostanu. V nedeljo zjutraj bo več sv. maš. Ob 7. uri bo pridiga (škof dr. Gregorij Rožman). Takoj po zajtrku h Gospe Sveti. Tam bo kosilo in večernice. Povratek na Jesenice pozno popoldne.

Slavko Savinšek:

Med Mežakljo in Mirco

(Dalje)

»Saj ni potreba, da bi že drugi dan, ko mi rečeš: da, odšla z menoj, le to tvojo besedico bi rad. To bi pa vendar lahko rekla, prav nič vzroka nimaš mučiti me dalje!«

»Ne bodi no siten, Jože! To so tvoje vsakdanje litanije. Pa če ti nočem prej odgovoriti, kot sem rekel!«

»Čudna si, Anica, čudna z menoj! Veš, včasih mi takole hodi na um, da vendar le še na Drejo misliš, pa se ne moreš prav odločiti zame. Daj, povej, Anica!«

»Dreja? Ah, kje je Dreja! In kaj bi ž njim? Saj še doštudiraj ni; preden bi me mogel vzeti, bom že stara!«

»Pa vendar le mogoče upaš nanj?«

»Beži, beži!«

»Ali pa morda kdo drugi meša štrečno? Veš, Anica, bi kar takole z rokami zgrabil in davil, davil, kadar jih vidim, kako se motovilijo okrog tebe!«

»Ti si neumen, Jože! Zdaj je še tebe prijelo. Kaj res ne bi smelo deklet, mlado deklet, spregovoriti z moškim, ne bi smelo dati prijaznemu vprašanju prijaznega odgovora? Nihče me ne bo zato pojedel. Prav vsa ti bom ostala!«

»Čemu pa mi potem nočeš povedati, zakaj naj čakam? Drugega vzroka si misliti ne morem!«

»Ah, siten si, Jože!«

»No, Anica!«

»Ah!«

Dopisujte v naš list „Na mejah!“

Pijte in jejte poceni in dobro

Kdor hoče poceni jesti,
pride

v Krekov dom

Kdor hoče dobro jesti,
se abonira

v Ljudski kuhinji

Kdor hoče dobro in poceni
piti, mora priti

v Katakombe

Prišla je velika količina
izbornih vin. Vsak se lahko sam
prepriča, da je to resnica

ZADRUŽNA TISKARNA

registrovana zadruga z omeje. zavezo

se priporoča za tiskanje časopisov,
revij, prospektov, reklamnih letakov,
lepakov, vabil za javne prireditve,
tiskovin za obrtnike in trgovce ter
vseh v tiskarsko stroko spadajočih del

LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA 17

Agitirajte za naš list! Zahtevajte

„Na mejah“

po gostilnah in kavarnah!

Za elektriko

vse najcenejše in ugodnejše pri

Jože Markež

elektrotehnično podjetje

Jesenice, Murova, tel. 605

*Varno
naložite svoj
denar!*

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA JESENICAH

obrestuje vse stare in nove
vloge po 4%. Nove ve-
zane pa po 5%. Vaš denar
je varno naložen pri
njej. Zanjso garantirajo
hranilnične rezerve, ka-
kor tudi vsi zadržni člani
z vsem svojim premožen-
jem. Najmanj stokratna
je ta garancija.